

Na PISA de lente

- [Over het project](#)
- Overzicht updates
 - [Start cohort 1 \(februari 2021\)](#)
 - [Webinar \(november 2020\)](#)

OPROEP voor docenten: Vervolg leesproject *Na PISA de Lente 2021-2022*: beter lezen bij Nederlands én andere vakken

Op zoek naar een uitdagende taak voor volgend schooljaar? Waarmee je je kennis over leesonderwijs vergroot én lesmaterialen ontwikkelt voor je eigen school? We zijn op zoek naar duo's van docenten uit de onderbouw: één docent Nederlands en één collega van een ander vak, bijvoorbeeld geschiedenis, economie, natuurkunde of aardrijkskunde. Deze duo's gaan één dagdeel per week aan de slag met het ontwikkelen van vakspecifieke materialen om de leesvaardigheid van leerlingen te verbeteren en de samenhang tussen Nederlands en andere vakken te optimaliseren. Daarbij willen we vooral vmbo-docenten oproepen om mee te doen. Wie grijpt deze mooie kans?

Reageer uiterlijk 29 oktober 2021.

Voor meer informatie en inschrijven zie:

[Na-PISA-de-Lente-2022](#)[Download](#)

Leesvaardigheid effectiever

Een goede leesvaardigheid is essentieel voor een succesvolle schoolcarrière en voor het functioneren in de maatschappij. Internationaal peilingsonderzoek (PISA-2018) laat zien dat de leesvaardigheid van jongeren daalt. Ook in Nederland; vooral het kunnen evalueren en reflecteren blijft in Nederland achter (zie [hier](#)). Van de Nederlandse 15-jarigen zegt 25% altijd moeite te hebben met lezen (zie [hier](#)). En toch; een op de vijf leerlingen zegt dat lezen een van de favoriete hobby's is.

Leesonderwijs moet beter kunnen, want lezen wordt steeds ingewikkelder. Kennis opdoen via tekst en beeld vereist meer dan voorheen concentratie en het verbinden van inhoud uit verschillende bronnen. Dat vereist meer inzet, volharding, en daarom motivatie om tot samenhangend begrip over een onderwerp te komen. De standaardleesles (tekst met vragen) voldoet niet meer. Al lang niet meer.

Her en der zijn er op scholen initiatieven van docenten en secties om het leesonderwijs aantrekkelijker en effectiever te maken. Ook kent Nederland een flink aantal zeer gerenommeerde onderzoekers op het gebied van lezen. In het project 'Na PISA de Lente' proberen we bruggen te bouwen: docenten, lerarenopleiders en wetenschappers gaan zich samen inzetten voor het verbeteren van het leesonderwijs in de onderbouw van het voortgezet onderwijs.

Op deze webpagina vindt u meer informatie over dit project en er zullen regelmatig updates verschijnen.

Over het project

Het project 'Na PISA de lente' is een initiatief van de Werkgroep Onderzoek en Didactiek Nederlands (WODN) van de vereniging van Levende Talen Nederlands (LTN). Het project wordt uitgevoerd in samenwerking met SLO en gesubsidieerd door het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap.

Het project richt zich op het verbeteren van het leesonderwijs in de onderbouw van het voortgezet onderwijs (12-15 jaar). Gedurende twee jaar zullen docenten, lerarenopleiders en wetenschappers zich gezamenlijk bezig houden met het ontwikkelen van onderwijsleermateriaal en schoolleerplannen.

Twee belangrijke speerpunten hierbij zijn het creëren van samenhang en het leggen van verbinding. Samenhang wordt gecreëerd binnen het domein Nederlands én tussen het domein Nederlands en andere domeinen om zo tot een geïntegreerde aanpak te komen. Verbinding wordt gelegd tussen de onderwijspraktijk en de wetenschap om zo tot praktisch én wetenschappelijk gevalideerde producten te komen.

Liza van den Bosch is aangesteld als projectleider vanuit WODN/LTN (contact: napisadelente@lerarennederlands.nl) en Anke Herder is aangesteld als projectleider vanuit SLO (contact: a.herder@slo.nl).

Update: Na PISA de Lente is begonnen: Cohort 1

In februari 2021 zijn we officieel gestart met een **enthousiast team** van docenten Nederlands dat het komende jaar aan de slag zal gaan met het ontwikkelen van onderwijsmateriaal om het leesonderwijs in de onderbouw van het voortgezet onderwijs te verbeteren. Dit doen zij in samenwerking met lerarenopleiders en wetenschappers.

In het eerste cohort (kalenderjaar 2021) doen er zes duo's van docenten Nederlands mee die werkzaam zijn op de volgende **scholen**:

- Blariacumcollege (Venlo - Limburg):
<https://www.ogvo.nl/blariacumcollege/>
- Christelijk Lyceum Delft (Delft - Zuid-Holland):
<https://www.chrlyceumdelft.nl/>
- Dalton Lyceum Barendrecht (Barendrecht - Zuid Holland):
<https://www.daltonbarendrecht.nl/>
- Mondriaan College (Oss - Noord Brabant):
<https://mondriaan.hethooghuis.nl/>

- Nuborgh College (Elburg - Gelderland):
<https://www.nuborgh.nl/>
- St. Bonifatiuscollege (Utrecht - Utrecht):
<https://boni.nl/>

In dit project wordt gewerkt volgens de principes van **didactisch ontwerponderzoek**. In het eerste halfjaar (feb-juli) zullen docenten zich richten op het ontwikkelen van onderwijs-materiaal (bijv. een lessenreeks) en het tweede halfjaar (sept-dec) zullen zij dit inzetten en evalueren in hun eigen lespraktijk.

Er zullen **maandelijke werksessies** worden georganiseerd met wisselende thema's waarbij verschillende leesexperts aanschuiven die in gesprek gaan met de docenten. Daarnaast werken docenten met elkaar samen aan afwisselende opdrachten. Buiten de maandelijke werksessies werken de duo's op hun eigen school **één dagdeel per week** aan het project en daarbij krijgen zij individuele begeleiding van een lerarenopleider en kunnen desgewenst sparren met en feedback krijgen van een leesexpert.

De **eerste werksessie** vond plaats op donderdag 11 februari '21 en stond in het teken van cognitieve processen bij begrijpend lezen. Docenten gingen in gesprek met prof. Paul van den Broek en Dr. Anne Helder (Universiteit Leiden), onder andere over de door hen geschreven hoofdstukken in het digitale handboek (zie [hier](#)). Vervolgens werd er met behulp van een *freewriting*-opdracht inzicht verkregen in de praktijkproblemen die docenten ervaren in hun leesonderwijs ter voorbereiding op een nadere probleemverkenning.

We zijn verheugd dat deze enthousiaste docenten zich op korte termijn wilden én konden committeren aan dit project en kijken uit naar het verdere verloop en de uitkomsten!

Update: Het webinar als kick-off van het project

WELKOM!

Na PISA de Lente
Werkgroep Onderzoek en Didactiek Nederlands
www.didactieknederlands.nl

Didactiek Nederlands
LEVENDE
Talen

slo / een doordacht curriculum
dat doen we samen

Op donderdag 26 november 2020 vond het webinar 'Na PISA de lente' plaats als kick-off van het gelijknamige project. Het webinar was bedoeld om mensen uit de onderwijspraktijk en de wetenschap bij elkaar te brengen, kennis en ervaringen uit te laten wisselen en om hen te informeren over het tweejarige project 'Na PISA de lente'. Hieronder volgt een korte samenvatting van het webinar, inclusief links naar aanvullend materiaal. Het complete verslag is [hier](#) te downloaden.

Het webinar startte met een korte opening door projectleiders **Anke Herder** (S-LO) en **Liza van den Bosch** (WODN/Universiteit Leiden). **Gert Rijlaarsdam** (Universiteit van Amsterdam) gaf een toelichting op de totstandkoming en doelstellingen van het project.

Daarna volgden er twee plenaire lezingen:

- **Joyce Gubbels** (Expertisecentrum Nederlands) vertelde vanuit haar functie als projectleider van internationale vergelijkingsstudies (PIRLS, PISA) over de leesresultaten van Nederlandse 15-jarigen van het PISA-onderzoek in 2018. De slides van haar lezing zijn [hier](#) te bekijken.
- **Paul van den Broek** (Universiteit Leiden) vertelde vanuit zijn wetenschappelijke expertise over wat er bij het begrijpen van teksten in het hoofd van de lezer gebeurt, wat daarbij mis kan gaan en wat de implicaties daarvoor zijn voor het onderwijs. De slides van zijn lezing zijn [hier](#) te bekijken.

Vervolgens splitsten de deelnemers zich op in kleinere groepen er vonden er twee rondes van interactieve sessies plaats. In de eerste ronde waren er vier sessies waarin wetenschappers vanuit hun eigen expertise een korte presentatie gaven over de sleutelcomponenten van goed tekstbegrip en hierover in gesprek gingen met de deelnemers.

- **Anne Helder** (Universiteit Leiden) nam de deelnemers mee in wat er allemaal gebeurt in het brein van een lezer en ging met hen in gesprek over het bevorderen van achtergrondkennis in het onderwijs. De slides van haar sessie zijn [hier](#) te bekijken.

- **Eliane Segers** (Radboud Universiteit) vertelde over begrijpend lezen in de context van digitale media en besprak met de deelnemers de mogelijkheden voor een doorgaande leerlijn digitaal begrijpend lezen.
- **Ted Sanders** en **Jacqueline Evers-Vermeul** (Universiteit Utrecht) benoemden het belang van verbindingswoorden en kennis over tekststructuur en gingen met deelnemers in gesprek over verschillende manieren waarop tekstbegrip getoetst kan worden. De slides van hun sessie zijn [hier](#) te bekijken.
- **Anna Bosman** (Radboud Universiteit) vertelde over de essentiële onderdelen om een tekst te kunnen begrijpen en ging met de deelnemers in gesprek over het belang van voldoende achtergrondkennis. De slides van haar sessie zijn [hier](#) te bekijken.

In de tweede ronde waren er drie sessies waarin er vanuit de onderwijspraktijk enkele concrete voorbeelden en kwesties rondom het leesonderwijs besproken werden.

- **Christel Dood** (Expertisecentrum Nederlands) gaf deelnemers een kijkje in het werken aan leesbevordering op maat met behulp van toolbox en ging met hen in gesprek over de randvoorwaarden die nodig zijn voor scholen om aan leesbevordering te werken. De slides van haar sessie zijn [hier](#) te bekijken.
- **Sonja van Overmeeren** (Universiteit van Amsterdam/Helen Parkhurst Almere) wierp samen met de deelnemers een kritische blik op de uitspraken van Arjen Lubach over begrijpend lezen en ging met hen in gesprek over het inzetten van leesstrategieën. De slides van haar sessie zijn [hier](#) te bekijken.
- **Inge van Meelis** (ITTA) ging met deelnemers in gesprek over formatief handelen en over werkvormen die ingezet kunnen worden door docenten om inzicht te krijgen in wat leerlingen al beheersen en waar ze nog aan kunnen werken. De slides van haar sessie zijn [hier](#) te bekijken.

Het webinar werd afgesloten door de projectleiders met een korte terugblik op de verschillende sessies. Daarnaast werden de deelnemers geïnformeerd over de opzet en werkwijze van het project en tot slot werden de aanwezige docenten en lerarenopleiders van harte uitgenodigd om zich aan te melden voor deelname. Hartelijk dank aan alle sprekers voor hun waardevolle bijdragen aan het webinar en aan de deelnemers voor hun input tijdens de interactieve sessies.

Delen:

Gerelateerd:

- Op naar een beter Schoolexamen Schrijfvaardigheid
- RV-toets Nederlands 2020
- DE INSPIRATIEWEEK VAN HET SCHRIJFEXAMEN...IN (ZOOM)GESPREK MET...

